

Ülevaade Tallinna Lasteaed Kiikhobu väärtuskasvatustegevusest

Lasteasutuse asukoht ja eripära

Väärtused: HOOLIVUS, SÕBRALIKKUS, TURVALISUS, AVATUS, INNOVAATILISUS

Meie moto:

ELU MÕTE ON ÜKSTEISELE TUGE PAKKUDA

- Tallinna Lasteaed Kiikhobu asub Mustamäe linnaosas. Enne lasteaiia ehitamist asus samal kohal talu suure õunaaiaga, mis alates 1970 aastast lasteaeda ümbritsema jäi.
- Oleme 12 rühmaga munitsipaallasteaed 3 söime-, 7 liit- ja 2 tavarühmaga. Asutuse eripäraks on viimased 6 aastat olnud eakohase keskkonnahariduse jagamine, teemal LAPS JA KESKKOND. Meie tõekspidamine on, et inimest saab mõjutada väärtusi hindama alustades sellega juba varajasest lapsepõlvest peale. Toetudes laste loomulikule huvile ümbritseva keskkonna avastamisel, õpivad nad enda ümber olevat maailma märkama ning sellest hoolima. Territoorium oma 1,2 hektariga on suurepäraseks pinnaseks hoolivuse ja armastuse kasvatamisel ümbritsevasse loodusesse.
- Läbi sotsiaalsete suhete, üheskoos perekonnaga õpitakse hindama ühiseid väärtusi so hoolivat suhtumist meid ümbritsevasse inimestesse. Sotsiaalset kultuuri aitavad kasvatada lastesse rahvuslikud tähtpäevad ja pühad, mis on üles ehitatud meie esivanemate rikkalikel väärtushinnangutel, püüdes neid tänapäeval mõista ja suhtuda neisse armastuse ja hoolivusega. Oluline roll laste hinnangute kujunemisel on nende kodu ja maailm, mis neid otseselt ümbritseb so linn ja laps selles keskkonnas. Linnakultuur, mis haarab palju tehismaailma, selles säilitame laste õpetamisel, oskust märgata ümbrust ja sellest hoolida.
- 1990-2002 aastatel oli lasteaias õppe-kasvatustegevusel märgatav rõhk rahvakultuuril, folklooril, käeliste oskuste arendamisel ja loovusel. 2003 aastal seoses Hollandi-Eesti keskkonnaharidusliku projektiga „Aiatuulik“ asus MTÜ Koolitus ja Nõustamiskeskus HARED koolitama välja asutuse personali. Tänu õpetajate süvateadmiste keskkonnaharidusest õpetati lapsi ümbritsevat maailma vahetult nägema, kogema ja läbi elama. Oma tegevuse kogemused ja hinnangud edastasid õpetajad kolleegidele näidates, et keskkonnaharidus on väga tänuväärne teema, mille kaudu väärtuskasvatust lastes arendada.

Väärtus: ÕPETAJA ROLL OLLA SUUNAJA, VÕIMALUSTE PAKKUJA

Erinevat tüüpi vestlusformaadid

- Õppe-kasvatustegevus toimub erinevates vestlusformaatides. Päeva alustatakse hommikuringis, kus tervituslaulu ja mängulise tegevusega juhatatakse sisse uus päev. See on koht, kus laste väärtushinnanguid kõige rohkem kujundatakse, antakse hinnanguid õigele ja valele. Oluline roll on õpetaja eeskujul, sest armastatud õpetaja käitumist kindlasti jäljendatakse.
- Juba aastaid on kestnud traditsioon jaanuarikuus (so muinasjuttude kuus) rühmades muinasjuturinge korraldada. Istutakse küünlavalgel koos ning vestetakse lugusid. Nooremas vanuseastmes toimub tegevus enamasti õpetajate ja kokkulepitud õhtutel ka lapsevanemate kaasabil. Vanemates rühmades vestavad õpetajale lisaks muinaslugusid ka lapsed ise. Vanemate osalemine muinasjutuõhtutel on väga oodatud. Muinasjututeemadel toimuvad ka kunstilised tegevused.

Käitumis- ja suhtlemisharjumuste kujundamine

Konfliktide lahendamine

- Käitumis- ja suhtlemisoskuste kujundamisel on aluseks täiskasvanute eeskuju, kindlad tavad ja reeglid. Et reeglid omaks võetaks ja nende vajalikkust mõistetakse, kasutatakse nooremas vanuseastmes dramatiseeringuga situatsioonimänge. Asutuse siseselt on kokku lepitud, et lapsed osalevad reeglite loomisel. Vanemates rühmades võivad nad teha ettepanekuid rühmareeglite muutmiseks. Ühises vestlusringis arutatakse, kas muutmine toob kasu või kahju.
- Konfliktide lahendamisel püütakse olla paindlikud. Meeskonna tasandil kooskõlastatakse arusaamu laste kasvatamisest ja õpetamisest leppides kokku ühistes tõekspidamistes. Lastevaheliste konfliktide korral suunab ja nõustab õpetaja lapsi probleemi lahendamisel. Tähtsustatakse, et lapsed õpiks konfliktsituatsiooni lahendada ilma vägivalda kasutamata. Läbi mänguliste tegevuste õpitakse ka tundemaailma, mis omavahelistes suhetes inimesi mõjutavad.

Väärtused: VÕIMALUSTE PAKKUMINE LÄHTUDES LAPSEST

ARENG, KESKKOND, KOOSTÖÖ

Õppe- ja kasvatustegevused

- Õppe- ja kasvatustegevusi viivad rühmades läbi õpetajad. Kõneravi, liikumis- ja muusikategevusi viivad läbi oma ala tippspetsialistid. Õppe- ja kasvatustegevuste planeerimisel seame ühised üldeesmärgid kogu majale, toimib hea koostöö

rühmaõpetajate ja oma valdkonna tippspetsialistide vahel. Logopeed tegeleb kõne korrigeerimist vajavate lastega, nõustab lapsevanemaid ning õpetajaid.

- Õpetajad väärtustavad haridust ja haritust. Viimase 10 aasta jooksul on kõrghariduse saanud 11 varasema kesk-eri haridusega õpetajat, kahest õpetajast on saanud haridusteaduste magistrid. 6 õpetajat on atesteeritud vanemõpetajad, mis näitab õppekasvatustöö kvaliteeti kollektiivis. Õpetajatel on olnud võimalusi jagada oma kogemusi teistele õpetajatele kunsti- ja keskkonnahariduslikel koolituspäevadel nii asutuse siseselt kui ka laiemale kuulajaskonnale Tallinnas, Tartus, Pärnus.

Lasteaia ja rühma keskkond

- Lasteaia neljal rühmal on kasutuses kahe toaga ruumid, kaheksa rühma kasutuses üks ruum mängimiseks, söömiseks ja magamiseks. Õpetajad on õpikeskkonna loomisel olnud leidlikud ja suutnud sarnase mööbliga ruumid eriilmelisteks muuta. Võimalikult palju vahendeid on avariikul lastele kättesaadaval. Osades rühmades kasutatakse Hea Alguse tegevuskeskuste süsteemi, enamikus jagatud rühmatuba hommikuringi-, kunsti-, poiste- ja tüdrukute mängunurkadeks. Rühmades lisaks lugemispesad raamatriiuli ja tugitoolidega ning draamanurgad, kus lastele teatritegevuseks sirmid, käpik- ja näpunukud. Lugemishuvi innustamiseks on rühmades seintel ja kappidel rohkelt sõnakaarte ja pildimaterjali.
- Õpetajate isikupära on olnud määravaks rühma tegevussuunitlustes. Kunstioskustega õpetajad panevad rühmas suuremat rõhku esteetikale ja kunstioskuste süvendatult õpetamisele. Selleks kasutatakse kunstitegevustes erinevate tehnikate õpetamist (nt akvarelli-, kivi-, klaasimaal, tekstiilide kaunistamine efektvärvidega, viltimine, omatehtud paberi valmistamine). Loodushuvilised õpetajad kasvatavad rühmas rohkelt toalilli ja külvavad lastega kevadeti kasvukastidesse seemneid taimede ajatamiseks. Koostatud on rohkearvuliselt teemamappe erinevate õpitegevuste läbiviimiseks, samuti kogutud põnevaid leide loodusest (erinevad käbid, puupakud, lehed, samblikud, putukad, teokarbid, kivimid, pinnased), aardekastidesse lastele vaatlemiseks ja uurimiseks. Kuna lastele meeldib ka lasteaias arvutiga aega veeta, on arvutisse koondatud suur hulk fotosid loomadest, taimedest, putukatest ja tehnikamaailmast. Kasutatakse õpetlikke arvutimänge loodusest ja liiklusest, häälikuõpetusest. Arvuti kasutamisel on lastele reegel, mis on väga hästi vastu võetud - munakellal määratakse aeg (nt 10 minutit 5-6 aastastel lastel) ja kella tirisedes asub mängima järgmine laps.

Õueaeg ja õuesõpe

- Lasteaia territooriumil on läbi viidud õueala kaardistamine ning koostatud välitegevuste läbiviimise võimalused ja põhimõtted. Aastaringselt toimuvad õueala kindlate vaatluspunktidega õpperajal loodusvaatlused. Vaatlemiseks ja uurimiseks on olemas luubid ja vaatlusraamid.

- Õuesõppe perioodil kevadest sügiseni on aidanud õpitegevust mitmekesistada Naksitrallid Muhv ja Sammalhabe, sel sügisel vahetas lahkunud Kingpooli välja uus tegelane Nähka. Koostöös muusika – ja liikumisõpetajatega koostatakse ürituse kava ning säärastest õuesõppe üritustest võtab korraga osa terve lasteaed.
- Õueala kaunistavad lillepeenrad. Sel suvel katsetati “ Tootsipeenral „ eri köögiviljade kasvatamist ja seeläbi said linnalapsed sügisel jälgida kartulivõttu, korjata aedube, lehtsalatit ja piparmünti. Kõrvitsalistest kasvasid aia najal dekoratiivkõrvitsad, õitsesid 2,5 meetri kõrgused päevalilled ja maapirnid. Igal sügisel on lapsi rõõmustanud hea õunasaak eri sorti õunapuudelt. Kuuse, männi ja lehisekäbid on õueala puudel kasvamas. Neid kasutatakse matemaatika-, kunsti- ja liikumistegevustes.

Väärtused: AEG, SUHTED, INIMESED

Koostöö lastevanematega

- Viimastel aastatel on lasteaia õueala korrashoidu kaasatud ka lapsevanemad. Kevadistel heakorrapäevadel on üle värvitud rühmaväljakute inventar, riisutud ja korrastatud, toodud taaskasutusse liikumismängude vahenditena vanad bussikummid, mida vanemad aidanud paigaldada ja värviga kaunistada. Vanemad aitasid muretseda lilletaimi ja noori põõsaid, koristada uue piirdeaia paigaldamisest aia taha jäetud ehitusjätmed.
- Sügisel , talvel ja kevadel toimuvad rühmades vanematega meisterdamisõhtud. On kaunistatud pudeleid ja purke, meisterdatud küünlaaluseid, punutud hundinua lehtedest jõulukaunistusi, tehtud jõulukaarte, meisterdatud karpidest ja pakenditest, õpetatud vanematele viltimistehnikas kingituste valmistamist, punutud kase- ja pajuokstest munapühade kaunistusi.
- Rühmad korraldavad perepäevi, mil sõidetakse linnast välja loodusesse, mängitakse sportlikke seltskonnamänge ja peetakse piknikut, eesmärgiks tugevam ühtehoidmise tunne ja tervislike eluviiside propageerimine. Osades rühmades viiakse läbi ühiseid teatrikülastusi peredega, kus tähistatakse ka tähtpäevi nagu laste jõulupidu või sünnipäevad. Vanemad on organiseerinud lastele mitmeid harivaid loodusretki linnast välja talueluga tutvuma, rabaloodust kaema jne. Kaitseliitlastest isad on kutsunud lapsi sõjaväeeluga tutvuma. Kaubanduses töötav lapsevanem korraldanud lastele tutvumispäevi supermarketis varujääva poolega ehk turvaruumi, ladude, köögiga. Lapsed said olla kassapidajad.
- Vanavanemate- või muinasjutu õhtuid aitavad sisustada vanaemad-vanaisad, emad-isad.

- Arenguestlused lapsevanemaga toimuvad vastavalt vajadusele kas 1 või 2 korda aastas. Koostatakse lapse arengu mappe, kuhu vanematega koostöös kogutakse lapse vahvaid ütlemissi, fotosid ja joonistusi.
- Lastevanematele korraldatakse ka koolitusi. Igal sügisel on kutsutud koolieelsete rühmade vanematele esinema algklasside õpetaja naaberkoolist. Turvalisuse ja ohutuse teemadel on korraldatud koolitusi tänu lasteaia koostööpartneritele. Ka õpetajatel on olnud asutuses võimalusi viia läbi vanemate koolitusi seoses diplomitöö uuringutega perekonna ja laste arengu teemadel .

Lasteaia traditsioonid

- Õppeaastat alustatakse Tarkusepäeval ülemajalise lasteüritusega, kus osalevad Naksitrallid ja Nähka. Mihklipäeval toimuvad rühmades laadad, pereõhtud, hoidiste ja sügisandide näitused. Õpetajate päeva tähistab personal ühise väljasõiduga mõnda seninägemata kohta. Külalastatud on mõisaid, teatrietendusi. Isadepäeva tähistatakse vastavalt õpetajate leidlikkusele mitut moodi- kas sportmängudega spordisaalis, pereõhtuga rühmas, kus isad saavad end lastena tunda ja teatrietenduse korraldada. Toimuvad ka tavapärased esinemised isadele laulude-tantsude ja luuletuste esitamisega. Kõpsetatakse kooke, valmistatakse võileibu koos laste ja vanematega. Kadripäeval toimub karneval ja õhtul personalile teeõhtu omakõpsetatud kookidega ning ettevalmistatud meelelahutuslike etteastetega. Hiljem tantsitakse rahvalikke tantse liikumisõpetaja juhendamisel. Jõulude ootust tähistatakse esmaspäeviti adventihommikutega jõululugusid vestes, laulude, päkapikkude pillimängu või luuletustega. Süüdatakse adventiküünlad rühmadesse tule kandmiseks. Jõulusabahommik lõpetab jõuluaja meeleoluka õpetajate teatrietendusega. Iseseisvuspäeva tähistame rahvuslikult rahvariietes. Märtsis, lasteaia sünnipäeva- ja teatrikuul esinevad vanemate rühmade lapsed õpetajate lavastatud näidenditega. Aprillis õuesõppe päeval tegelevad lastega Naksitrallid ja Nähka. Oleme sellele üritusele ka väljastpoolt külalisi kutsunud. Emadepäeval esinetakse traditsioonilise kontserdiga või vanemas rühmas märtsis esietendunud näidendiga. Lastekaitsepäeval tulevad lasteaia hoovi külla Naksitrallid ja Nähka. Vihma korral on toimunud lasteaia ruumides põnevaid orienteerumismänge, kus tuleb püsida ajagraafikus ja liikuda oma rühmaga kindlatesse tegevuspunktidesse. Kui lasteaed pole parajasti kollektiivpuhkuseks suletud, tähistame ülemajalise üritusena ka Jaanipäeva õues rahvalikke mänge mängides ja piknikut pidades. Linnas kahjuks lõket süüdata ei tohi.
- Märtsi lõpus tähistatakse lasteaia sünnipäeva. Lastele ja personalile esinevad külalisesinejad, saab batuudil hüpata, sünnipäevatoriti süüa. Personal on maja aastapäeva tähistanud peoga kas lasteaia saalis või väljaspool maja koos abikaasadega teatris või restoranis. Järjepidevalt täiendatakse lasteaia ajaloo kogumikku.

- Sügisel ja kevadel toimuvad turvalise liiklemise nädalaga seoses ohutusteemalised õppekäigud erinevatesse paikadesse, külla on kutsutud Lõvi Leo, tuletõrje-, politsei- ja kiirabiautod. Koolieelsed rühmad koostavad koos vanematega ohutu kodutee skeemid kodust lasteaiani. Nendest korraldatakse näitus.
- Pikaajaline traditsioon on ka lõpuekskursioon kooliminevate laste rühmadele mai lõpus. Lõpupidudel istutatakse õuealale rühmapuud.
- Juuni alguses tähistatakse personaliga õppeaasta lõpetamist ühise väljasõiduga kas Eesti seninägemata paikadesse või kaugemale, piiri taha.
- Meie lasteaed on olnud praktikabaasiks üliõpilastele Tallinna Pedagoogilise Instituudi päevist alates.

Organisatsiooni kultuur, sh meeskonnatöö

Organisatsiooni kultuuri aluseks on töökorralduse alused ehk head tavad kollektiivis töötamiseks. Töötajad on oma käitumiskultuuriga lastele ja samuti uutele kollektiivi liikmetele eeskujuks. Uus liige saab valida endale sobiva mentori, kes tutvustab talle esimese tööaasta jooksul asutuse tavaid. Pedagoogilise personali koosolekul esitatakse lisaks tööalasele infole ka õpetajate ettekandeid läbitud koolitustest või diplomitöödest.

Meeskonnatööna on välja töötatud

- infovoldikud lastevanematele rühmades ja tulevastele partneritele,
- rühmade tegevuskavad
- asutuse arengukava
- asutuse õppekava

Igapäevase tegevuse ühitamine väärtushoiakutega toimub:

Individuaalse tegevusena

- eneseanalüüs, refleksioon
- probleemide lahendamine, otsuste tegemine.

Meeskondliku tegevusena

- meeskonnasisene koostöö rühmades, juhtgrupis
- meeskondade vaheline koostöö

Organisatsioonilise tegevusena

- juhtimine ja personali arendamine

- organisatsioonilistes protsessides
- ressursside juhtimisel
- tunnustamisel.

Personali eesmärkide ühitamine asutuse väärtushoiakutega läbi eneseanalüüsi, reflektiooni:

Töötaja isiklik eesmärk ja tegevus, mis täidab organisatsiooniliselt eesmärki

1. käituda eetilisel,
2. pakkuda kõrget kvaliteeti;
3. olla edukas.

Meie asutuse põhimõteteks on:

- IGA INIMENE ON VÄÄRTUS
- PIDEV ARENEMINE
- NAERATUS TEEB HEAD
- SUHTUME TOLERANTSELT ERINEVUSTESSE
- ENNE MÕTLE, SIIS ÜTLE
- LAPS HARJUTAB LASTEAIAS ISESEISVALT HAKKAMA SAAMIST .
ANNAME TALLE SELLEKS VÕIMALUSE ehk ei tee lapse eest ära seda,
millega ta ise hakkama saab.

Arendusvõimaluste märkamine ja analüüsimine ehk millele edaspidi suuremat tähelepanu pöörata ja kus rakendada teiste häid kogemusi

- Analüüsides lasteaia senist õppe-kasvatustegevust leidsime, et tulevikus oleks vajalik väärtused kaardistada ning koostada nende alusel väärtuste puud lasteaiale ja rühmadele.
- Abiks oleks ka personali suhtlemisalane koolitus aktiivse kuulamise, mina-sõnumite edastamise ja tunnete peegeldamise teemadel.

Eve Tommula

Tallinna Lasteaed Kiikhobu vanemõpetaja

13. november 2009